

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ У НАВЧАННІ БАЗ ДАНИХ В УМОВАХ ХОНС

Основу змісту сучасної вищої освіти й вимог до фахової підготовки майбутніх педагогів складає компетентнісний підхід, згідно до якого результатами освітнього процесу у педагогічному ВНЗ є формування професійних компетентностей вчителя ЗНЗ. Студент по закінченню ВНЗ стає компетентним вчителем інформатики, досвідченим у галузі інформатики.

Я. Б. Сікора [4, с. 9] визначає професійну компетентність вчителя інформатики як систему знань, умінь, особистісних якостей, формування та розвиток яких дозволить розв'язувати типові професійні задачі, а також проблеми, що виникають у реальних ситуаціях педагогічної діяльності, що передбачає здатність учителя до професійного та особистісного зростання.

Професійна компетентність майбутнього вчителя інформатики – це комплексне (інтегроване) поняття, що характеризує студента як суб'єкта навчання, який здатний в подальшій педагогічній діяльності реалізувати професійні компетентності, якими він оволодів під час навчання у ВНЗ.

М. І. Жалдак, Ю. С. Рамський та М. В. Рафальська [1] стверджують: «<...>, формування професійних компетентностей вчителя інформатики передбачає набуття ним компетентностей у галузі інформатики та суміжних з нею дисциплін, методики навчання та дидактики, психологічних і педагогічних основ здійснення навчально-виховного процесу, дослідницької діяльності та педагогічного спілкування, що визначає якість його професійної діяльності».

Професійна компетентність майбутнього педагога описана у працях таких науковців: М. І. Жалдака, С. В. Іванової, Л. Г. Карпової, Ю. С. Рамського, М. В. Рафальської, Л. М. Семенець, Я. Б. Сікори, О. М. Спіріна та ін.

Візьмемо за основу запропоновану О. М. Спірінін [5, с. 212] загальну структуру й орієнтовну класифікацію компетентностей майбутнього вчителя інформатики, що складається з двох систем компетентностей: загальних та професійно-спеціалізованих. З системи професійно-спеціалізованих компетентностей виокремимо професійно-практичну, що, за визначенням автора, є компетентністю, якою має володіти випускник з позиції роботодавця. Формування та розвиток цієї компетентності відбувається за рахунок поєднання теоретичного, методичного та практичного розділів професійної підготовки майбутнього вчителя інформатики у ВНЗ, зокрема цей процес відбувається і при вивченні нормативної (обов'язкової) дисципліни «Бази даних».

О. М. Спірін [1] наголошує: «Доцільно визначити перелік видів робіт (професійних задач), що найбільш характерні для фахової діяльності вчителя інформатики <...>». Майбутній вчитель інформатики як випускник педагогічного ВНЗ з точки зору сучасного ЗНЗ виступає в декількох взаємопов'язаних ролях: *перша* – роль провідного фахівця в галузі інформатики та ІКТ; *друга* – роль консультанта та помічника для колег; *третья* – роль експерта у використанні ІКТ в управлінні навчальним закладом для адміністрації школи; *четверта* – роль вчителя для учнів. Він допомагає у процесах

автоматизації документообігу школи, внесення даних до ЄДБО, закупівлі та підтримки робочого стану комп'ютерної техніки у школі тощо. На сьогоднішній день обсяги повідомлень, що накопичується у школі, з кожним днем зростають, тому назрілим питанням є створення електронних інформаційних баз даних, де б зберігалися дані про учителів, учнів, їх батьків, розклад, книжковий фонд школи, обладнання й техніку тощо. До переваг таких баз даних можна віднести зберігання великих обсягів шкільних даних, які зараз пережовно зберігаються у паперовому вигляді, швидкість знаходження потрібних даних, швидкість формування звітної документації, подання даних у доступній для розуміння формі, розмежування прав доступу користувачів до даних тощо. Такі БД характеризуються надійністю зберігання даних, їх захистом, достовірністю, оперативністю надання, актуальністю, повнотою, точністю. Тому процес формування професійно-практичної компетентності (ППК) майбутніх учителів інформатики в умовах спроектованого хмаро-орієнтованого навчального середовища (ХОНС) у навчанні дисципліни «Бази даних» є доцільним та актуальним.

Основою проектування ХОНС у навчанні баз даних майбутніх учителів інформатики обрана хмаро орієнтована система дистанційного навчання (ХОСДН) Canvas, що раніше була описана, висвітлені переваги її використання у навчанні та засоби, з яких вона складається, у статті [2], а також у праці [3] ця ж система розглядається як компонент ХОНС.

До ППК майбутніх учителів інформатики в умовах ХОНС у навчанні баз даних відносимо:

- здатність використовувати сучасні засоби навчання;
- здатність використовувати набуті знання, уміння та навички з ІКТ;
- здатність використовувати ХОСДН Canvas у професійній діяльності для навчання, спілкування та співпраці з метою виконання різноманітних навчальних завдань;
- здатність взаємодіяти з суб'єктами навчального процесу засобами ХОСДН Canvas;
- здатність обирати та використовувати програмне забезпечення для розв'язання прикладних задач;
- здатність використовувати профільовані знання та практичні навички з програмування;
- здатність будувати концептуальну, логічну та фізичну модель проектування БД;
- здатність створювати та супроводжувати БД за допомогою сучасних систем керування БД.

Отже, процес формування професійно-практичної компетентності майбутнього вчителя інформатики у навчанні баз даних в умовах ХОНС сприятиме ефективній підготовці здобувачів до роботи у сучасному ЗНЗ.

Список використаних джерел та літератури

1. Жалдак М. І. Модель системи соціально-професійних компетентностей вчителя інформатики / М. І. Жалдак, Ю. С. Рамський, М. В. Рафальська // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. – Серія № 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання : зб. наукових праць / Редада. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – № 14. – С. 5-12.
2. Коротун О. В. Хмаро орієнтована система управління навчанням Canvas / О. В. Коротун // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології – 2016 – № 1 (55) – С. 230-239.

3. Коротун О. В. Система управління навчанням Canvas як компонент хмаро орієнтованого навчального середовища / О. В. Коротун // Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology – 2016 – 93 (IV(45)) – С. 30-33.
4. Сікора Я. Б. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя інформатики засобами моделювання: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. к-та пед. наук : спец. 13.00.04 „Теорія і методика професійної освіти” / Сікора Ярослава Богданівна. – Житомир, 2010. – 22 с.
5. Спірін О. М. Теоретичні та методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів інформатики за кредитно-модульною системою: Монографія / За наук. ред. акад. М. І. Жалдака. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. – 300 с.